

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 260/2024
01.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драган Травица, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Драгана Ђурашиновић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 460/23 од 19.09.2023. године, у седници већа одржаној 01.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 460/23 од 19.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 1411/2022 од 19.06.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев. Ставом другим изреке, утврђено је да ће над мал. ВВ из ..., рођеним ...2013. године, родитељско право вршити самостално мајка АА, да ће пребивалиште детета бити на адреси мајке, ул. ... бр. .. у ... и да ће се променом пребивалишта мајке вршити и промена пребивалишта детета. Ставом трећим изреке, измењена је пресуда Основног суда у Новом Саду П2 924/19 од 19.11.2019. године у погледу одржавања личних односа мал. детета са туженим оцем и одређен начин, време и место одржавања личних односа, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одлучено је да у преосталом делу пресуда Основног суда у Новом Саду П2 924/19 од 19.11.2019. године остаје неизмењена. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 191.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев да отац самостално врши родитељско право, да пребивалиште детета буде на адреси пребивалишта оца, да се уреде лични односи мал. детета и мајке на начин ближе описан у овом ставу изреке, да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка и да се обавезе тужени да на име свог дела доприноса за издржавање мал. детета плаћа месечно износ од 10.000,00 динара од пресуђења па убудуће, док за то постоје законски услови, на рачун мајке детета који се води код банке и да се утолико измени пресуда Основног суда у Новом Саду П2 924/19 од 19.11.2019. године.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 460/23 од 19.09.2023. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена, а делимично одбијена, па је преиначена одлука о трошковима поступка садржана у ставу петом изреке првостепене пресуде тако да свака странка сноси своје трошкове поступка, док је у преосталом побијаном делу којим је одлучено о захтевима парничних странака првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023), Врховни суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Новом Саду П2 924/2019 од 19.11.2019. године, одлучено је да ће родитељско право над мал. ВВ, рођеним ...2013. године, заједнички вршити родитељи АА и ББ, да ће адреса мал. детета бити на адреси пребивалишта оца и обавезан је отац да на име свог дела доприноса за издржавање мал. детета плаћа месечно износ од 10.000,00 динара од пресуђења па убудуће, док за то постоје законски услови, на рачун мајке детета који се води код банке, коју обавезу тужени извршава.

Тужиља је рођена ...1978. године. По занимању је инжењер Живи у сопственом стану, површине 62м², у којем мал. ВВ има своју собу. Запослена је и остварује месечну зараду 110.000,00 динара. Тужени је рођен ...1970. године, Завршио је ... факултет. Живи у наслеђеном стану, са новом партнерком и њеним малолетним сином.

Из налаза и мишљења Центра за социјални рад од 01.11.2022. године, 29.11.2022. године и 01.06.2023. године, утврђено је да је разлог прекида заједнице живота партнера психолошко злостављање тужиље од стране туженог, који ју је понижавао са аспекта њене интелигенције и образованости, понижавао је као мајку, сумњао у њене родитељске вештине, претио јој је, бацао ствари на њу, покушавао да је удари, говорио повишеним тоном у присуству детета и није дозволио да након фактичког прекида заједнице живота, када ју је истерао из стана, са собом поведе и мал. ВВ. По престанку заједнице живота и доношења пресуде о заједничком вршењу родитељског права, функционисао је успостављени модел по ком је дете проводило најпре недељу, а потом и две недеље наизменично код оба родитеља. Из обављеног разговора са оба родитеља и мал. ВВ, рођеним ...2013. године, Центар за социјални рад је оценио да мал. ВВ у одрастању нису постављене границе, да је развио механизме

манипулативности и извртања истине у складу са очекиваним одговорима оца, да је жртва психолошког злостављања од стране оца и да је у потпуности блокирао своја искуства, сећања и осећања у односу на мајку. Налази се у екстремном случају конфликта лојалности према оцу, пред којим нема могућност да испољи позитивна осећања према мајци. Отац је манипулативним методама у потпуности исходовао да мал. ВВ континуирано одбацује мајку, да му дозвољава да одлучује и говори да не жели да види мајку, а код стручног тима Центра за социјални рад настоји да мајку покаже неадекватном.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови закључили да су испуњени услови за измену одлуке о заједничком вршењу родитељског права, јер међу странкама више не постоји сагласност воља око свих питања у вези одгајања детета и одржавања личних контаката са дететом и одлучили, у смислу одредбе члана 266. став 1. у вези члана 270. Породичног закона, да мал. дете буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, а да се уреди начин одржавања личних односа детета са оцем, према моделу постављеном у тужбеном захтеву тужиље.

Неосновано се наводима ревизије туженог оспорава правилна оцена доказа и правилно и потпуно утврђено чињенично стање на ком је заснована побијана пресуда као и правилна примена материјалног права.

Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену најбољег интереса детета, између осталог, су узраст и пол детета, жеље и осећања детета обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и способност родитеља да задовоље утврђене потребе.

У конкретном случају, нижестепени судови су правилно проценили најбољи интерес мал. детета и одлуку о вршењу родитељског права донели на основу прихваћеног мишљења Центра за социјални рад. У контексту оцене стручног тима Центра да тужени има све карактеристике злурадог и отуђујућег родитеља, да инструкује дете, да манипулативним методама исходује да мал. дете континуирано одбацује мајку, да је изоставља из разговора и дететовог живота, наглашавајући и реинтерпретирајући њене пропусте и негативно је описујући, да је мал. дете у екстремном случају конфликта лојалности према оцу, пред којим нема могућност да испољи позитивна осећања према мајци, те да је за правилан раст и развој мал. детета од кључног значаја реуспостављање односа блискости са мајком и елиминисање психолошког злостављања и отуђења од стране оца, по оцени Врховног суда, одлука о поверавању мајци самосталног вршења родитељског права наводима ревизије се не доводи у сумњу. Понашање туженог ускраћује право детета на емотивну везу са мајком, а поверавањем самосталног вршења родитељског права мајци створиће се објективни услови да се поново успостави блиска емотивна веза детета са мајком, што је природна потреба и најбољи интерес детета.

Стручни тим Центра за социјални рад је налаз и мишљење о родитељским капацитетима и компетентности мајке да самостално врши родитељско право дао на основу процене родитељских капацитета парничних странака, анализе целокупне породичне ситуације и других околности које су биле од значаја за давање стручног

мишљења о овој околности, о којој суд нема стручних знања. Нижестепени судови су мишљење органа старатељства оценили као свеобухватно, исцрпно и у погледу битних чињеница довољно за одлуку о тужбеном захтеву о вршењу родитељског права, због чега и по оцени Врховног суда није било потребно извођење доказа вештачењем преко комисије вештака на околност најбољег интереса детета по питању којем од родитеља ће бити поверено, тим пре што је тужени након одговора органа старатељства на многобројне примедбе туженог одустао од до тада предложених доказа и у свом исказу датом на рочишту на ком је закључена главна расправа потврдио да је тужила добар родитељ. Поред наведеног, нижестепени судови су имали у виду мишљење мал. детета елаборирано кроз налаз Центра за социјални рад, који је дат након обављене комплетне стручне процедуре и примедбама туженог није доведен у сумњу, и одлуку о тужбеном захтеву донели на основу чињеничне грађе формиране оценом свих доказа изведених у првостепеном поступку, према којима постоји довољан основ за закључак о основаности тужбеног захтева мајке. Стога, извођење доказа саслушањем мал. детета није било нужно за доношење правилне одлуке о вршењу родитељског права, које би могло довести до излагања мал. детета трауми.

Одлука о одржавању личних контаката детета са оцем донета је према моделу предложеном у тужбеном захтеву, иако је по оцени Центра за социјални рад у најбољем интересу мал. детета да се контакти са оцем укину у периоду од годину дана, доношењем мере забране злостављања детета од стране оца. Ово због тога што се тужила изричито изјаснила да јој је циљ да се на најбољи начин успоставе међусобни односи родитеља са дететом, свесна чињенице да би изрицање мере заштите од насиља у породици негативно утицало на мал. дете. Одређени модел виђања омогућава туженом, као родитељу који не врши родитељско право, да прати раст и развој детета, тим пре што мајка не ускраћује, већ подржава виђање детета са оцем у циљу његовог правилног раста и развоја.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић